

Europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning: Ett europeiskt ramverk för social och territoriell sammanhållning

Socialdepartementet

2011-01-11

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 758/3

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning: en europeisk ram för social och territoriell sammanhållning

Sammanfattning

Den 16 december presenterade kommissionen ”Europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning: Ett europeiskt ramverk för social och territoriell sammanhållning”. Plattformen är ett av sju flaggskeppsinitiativ inom ramen för EU:s nya strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Europa 2020-strategin. Plattformen utgör kommissionens bidrag för att uppnå strategins målsättning att till år 2020 öka social delaktighet, särskilt genom att minska fattigdomen med målet att minst 20 miljoner människor ska lyftas ur fattigdom eller social utestängning.

Plattformen innehåller insatser inom följande fem områden:

1. tvärpolitisk ansats för att bl.a. förbättra tillgången till arbetsmarknad, social trygghet, hälso- och sjukvård, bostäder och utbildning,
2. effektivare användning av EU-medel för att stödja social inkludering och motverka diskriminering,
3. en mer kunskapsbaserad reformpolitik, bl.a. genom främjande av sociala innovationer,
4. stödja nya partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn och ta vara på den sociala ekonomins potential,

Måluppfyllelsen kommer att följas upp genom årliga sammankomster med ett brett deltagande av intressenter.

Regeringen betonar vikten av att fattigdomsbekämpning har en tydlig arbetsmarknadsdimension och välkomnar därför att plattformen innehåller insatser som syftar till att främja arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Vid Europeiska rådet i juni 2010 enades medlemsländerna om en ny strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som innebär smart och hållbar tillväxt för alla. Strategin anger fem övergripande kvantitativa mål, varav ett är att öka social delaktighet, särskilt genom att minska fattigdomen med målet att minst 20 miljoner människor ska lyftas ur fattigdom eller social utestängning. För att stödja arbetet med att uppnå denna målsättning presenterade kommissionen den 16 december 2010 flaggskeppsinitiativet ”Europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning: Ett europeiskt ramverk för social och territoriell sammanhållning”. Plattformen är ett av sju flaggskepp inom ramen för EU 2020 som tillsammans ska bidra till att Europa 2020-strategins målsättningar uppnås.

1.2 Förslagets innehåll

Plattformen identifierar de utmaningar som EU står inför för att minska fattigdom och social utestängning samt presenterar insatser inom fem prioriterade områden.

1.2.1 Tvärpolitisk ansats

Tillgång till arbete är den bästa vägen ut ur fattigdom. Strategin om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden, den s.k. Active inclusion-strategin (2008/867/EC) anger ett antal principer för medlemsländernas arbete och kommissionen avser att under 2012, presentera en fördjupad analys av hur denna strategi har genomförts på nationell nivå.

Ändamålsenliga och långsiktigt hållbara sociala trygghetssystem och tillgång till hälso- och sjukvård och sociala tjänster, har avgörande betydelse för att öka social delaktighet. Kommissionen avser att under 2011 presentera en vitbok om adekvata och hållbara pensionssystem samt ett lagförslag rörande tillgång till finansiella tjänster.

Att säkerställa likvärdig tillgång till utbildning och att förebygga skolavhopp är avgörande för att skapa jämlika livsvillkor. Kommissionen avser därför att

under 2011 presentera ett meddelande samt förslag på rådsrekommendation om insatser för att förebygga skolavhopp och främja ett utbildningssystem som motverkar att ogynnsamma livsvillkor ärvs mellan generationer. Under 2012 avser kommissionen att föreslå en rekommendation med gemensamma principer för att motverka barnfattigdom.

När det gäller romers situation i EU avser kommissionen att under 2011 presentera ett ramverk för nationella strategier för integration av romer. För att främja integration av invandrare, särskilt från utomeuropeiska länder, avser kommissionen att under 2011 presentera en ny europeisk agenda för integration. Likaså kommer kommissionen att presentera ett ramverk för nationella strategier för integration av romer.

1.2.2 Effektivare användning av EU-medel för att främja social inkludering

Kommissionen föreslår, i linje med budgetöversynen hösten 2010, att en del av Europeiska socialfonden viks för social inkludering och görs mer tillgänglig för bl.a. små organisationer och för grupper med hög risk för fattigdom. Under 2011 avser kommissionen att vad gäller regelverket för den nya sammanhållningspolitiken lämna förslag som underlättar tillgängligheten för lokala grupper samt stärker synergier med andra EU-fonder i syfte att stödja projekt i lokalsamhället, inklusive stadsförnyelse. För sammanhållningspolitiken efter 2013 avser kommissionen dessutom att föreslå ett gemensamt strategiskt ramverk för ökad samstämmighet mellan relevanta EU-fonder samt identifiera prioriteringar för att uppnå målet om minskad fattigdom inklusive de initiativ som presenteras i denna plattform.

1.2.3 En mer kunskapsbaserad reformpolitik

Reformer och sociala innovationer bör i högre utsträckning bygga på evidens och kunskap om genomförda reformers effekter. För att främja en mer kunskapsbaserad politik inom det sociala området avser kommissionen att under 2011 ta initiativ till att samla ett antal EU-fonder för detta ändamål samt stärka vetenskapligt stöd och öka intresset och kunskapen om pågående utvecklingsarbete.

1.2.4 Stödja nya partnerskap och tillvarata den sociala ekonomins potential

Europa 2020 innebär ett nytt partnerskap mellan EU-institutioner, medlemsstater och övriga berörda intressenter på alla nivåer och även möjlighet att stödja nya partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn och ta vara på den sociala ekonomins potential. Kommissionen avser att utveckla och stödja implementeringen av frivilliga riktlinjer för medverkan av berörda intressenter. Under 2011 avser kommissionen även föreslå ett ”socialt företagarnitiativ” samt förbättra tillgängligheten till EU-finansiering.

Den öppna samordningsmetoden inom det sociala området är nu integrerat i Europa 2020 i form av gemensamma indikatorer och medlemsländernas årliga nationella reformprogram. Kommissionen avser att föra diskussioner med såväl medlemsländer som andra intressenter om hur de arbetssätt som utvecklats inom den öppna samordningsmetoden bäst kan anpassas till den nya styrstrukturen i Europa 2020. Kommissionen avser att presentera resultaten av diskussionerna och hur dessa ska följas upp, i en rapport i slutet av 2011.

År 2010 var utsett till det Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning. För att främja en fortsatt dialog mellan berörda, särskilt i uppföljningen av målet om minskad fattigdom och social utestängning, avser kommissionen att i samarbete med berörda institutioner och aktörer omvandla den årliga rundabordskonferensen om fattigdom och socialt utanförskap till en bredare årlig sammankomst. Syftet med denna sammankomst kommer att vara att följa utvecklingen av måluppfyllelse och de aktiviteter som presenteras i plattformen samt ge förslag på framtida aktiviteter.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet "Europeisk plattform mot fattigdom och social utestängning: Ett europeiskt ramverk för social och territoriell sammanhållning" är närmast en programförklaring som anger kommande initiativ och förslag inom flera olika områden. Meddelandet har i sig därför inga budgetära konsekvenser. Innehåll och konsekvenser av kommande initiativ kommer att framgå först när dessa presenteras. Någon analys av eventuella budgetära konsekvenser går därför inte att göra i detta skede.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Fattigdom och social utestängning har ofta komplexa orsaker och mångfasetterade konsekvenser och det finns stora variationer mellan medlemsländerna. Regeringen vill framhålla att det är medlemsländerna som har det främsta ansvaret för att plattformens målsättningar nås framför allt genom arbetet med de nationella målen, och förfogar även över de viktigaste redskapen i detta avseende. Plattformen innehåller initiativ som sträcker sig över flera politikområden och det är viktigt att plattformen ses som ett

dynamiskt ramverk och att dess initiativ ger medlemsländerna stöd i arbetet med att uppnå de nationella mål, som tagits fram utifrån nationella förutsättningar.

Regeringen välkomnar att plattformen uppmuntrar till bättre användning av Europeiska Socialfonden (ESF). Det är dock viktigt att diskussionen om plattformen i delen om finansiella instrument inte föregriper diskussionerna om EU:s nya budgetram.

Ett arbete som ger möjlighet till egen försörjning för kvinnor och män är den bästa vägen ut ur fattigdom och motverkar att fattigdom och social utestängning ärvs mellan generationer. Arbete ger inte bara möjlighet till försörjning utan ger social gemenskap och främjar möjligheten till delaktighet i samhället. Regeringen välkomnar därför att sambandet mellan utanförskap och fattigdom lyfts fram samt att plattformen innehåller insatser som syftar till att främja arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden. Jämställdhet ska beaktas i alla initiativ kopplat till flaggskeppet.

För att främja arbetskraftsdeltagande och minska social utestängning krävs insatser inom en rad områden som t.ex. inom utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken. Regeringen menar att det är viktigt att föreslagna insatser är koordinerade för att tillvarata de synergier som finns mellan de olika flaggskeppsinitiativen och undvika dubbelarbete.

Regeringen fäster stor vikt vid att EU-samarbetet på det sociala området sker med respekt för medlemsländernas olika utgångspunkter och nationell praxis. Det är dock viktigt att se mervärdet av EU-samarbetet på detta område för samtliga medlemsländer och därför bör erfarenhetsutbyte, utvärdering och gemensamma målsättningar vara de arbetssätt som ska användas. Huvudansvaret och huvudinstrumenten för att uppnå målsättningarna inom plattformen åligger dock medlemsländerna framför allt genom arbetet för att uppnå de nationellt uppsatta målsättningarna. Bland annat mot denna bakgrund ska Sverige agera för att plattformens eventuella ekonomiska konsekvenser begränsas samt agera för att eventuella kostnader i möjligaste mån finansieras över nationell budget.

Regeringen anser vidare att den årliga sammankomst om plattformen, som aviseras i meddelandet, ska vara ett tillfälle för erfarenhetsutbyte och diskussion och inte innebära en ny uppföljningsmekanism.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Ännu ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu ej kända.

Förslaget har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet som sådant är inte föremål för beslut.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

I enlighet med fördraget och subsidiaritetsprincipen är det EU-länderna som har det främsta ansvaret för att plattformens målsättningar nås, och förfogar även över de viktigaste redskapen i detta avseende. För att nå målet om att öka social delaktighet, särskilt genom att minska fattigdomen med målet att minst 20 miljoner människor ska lyftas ur fattigdom eller social utestängning krävs att alla EU-länder arbetar för detta. Regeringen anser att medlemsländerna har det främsta ansvaret och förfogar över de viktigaste redskapen inom plattformens prioriterade områden liksom att medlemsländernas arbete tar sin utgångspunkt i de nationellt satta målsättningarna.

Vad gäller de enskilda åtgärderna, kommer det närmare innehållet i respektive åtgärd att framgå först när de presenteras. Någon närmare analys av om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna iakttagits går därför inte att göra i detta skede.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas under Ungerns ordförandeskap.

4.2 Fackuttryck/termer

-